

Sygn. akt **II C 47/14**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 02 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach Ośrodek (...) w R. Wydział II Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Barbara Migas

Protokolant: Tomasz Bałys

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 marca 2015 r. w R.

sprawy z powództwa **S. K., P. K.**

przeciwko (...) **S. A. w W.**

o zapłatę

- 1) zasądza od pozwanego na rzecz powoda S. K. kwotę 30.000 (trzydzieści tysięcy) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 02 kwietnia 2015 r.;
- 2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda S. K. kwotę 5.340,80 (pięć tysięcy trzysta czterdzieści 80/100) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 28 sierpnia 2009 r.;
- 3) w pozostałej części powództwo S. K. oddala;
- 4) zasądza od pozwanego na rzecz powoda P. K. kwotę 15.000 (piętnaście tysięcy) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 02 kwietnia 2015 r.;
- 5) w pozostałej części powództwo P. K. oddala;
- 6) zasądza od pozwanego na rzecz powoda S. K. kwotę 1.410,63 (tysiąc czterysta dziesięć 63/100) złotych tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego;
- 7) zasądza od pozwanego na rzecz powoda P. K. kwotę 470,21 (czterysta siedemdziesiąt 21/100) złotych tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego;
- 8) zasądza od powoda S. K. na rzecz pozwanego kwotę 1.103,19 (tysiąc sto trzy 19/100) złotych tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego;
- 9) zasądza od powoda P. K. na rzecz pozwanego kwotę 1.573,40 (tysiąc pięćset siedemdziesiąt trzy 40/100) złotych tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego;
- 10) nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w Gliwicach, Ośrodka (...) w R. kwotę 1.709,34 (tysiąc siedemset dziewięć 34/100) złotych tytułem należnej części kosztów sądowych;
- 11) nakazuje pobrać solidarnie od powodów na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w Gliwicach, Ośrodka (...) w R. kwotę 574,00 (pięćset siedemdziesiąt cztery 00/100) złotych tytułem należnej części kosztów sądowych.

Sędzia:

UZASADNIENIE

Powodowie, w ostatecznie sprecyzowanym pozwie, wnieśli o zasądzenie od pozwanego (...) S. A. z siedzibą w W. na rzecz:

1. powoda S. K. kwoty:

- 70.000 zł tytułem zadośćuczynienia za śmierć osoby najbliższej- żony J. K., wraz z ustawowymi odsetkami poczynszymi od dnia następującego po upływie 30 dni od zgłoszenia roszczenia pismem z dnia 8 czerwca 2009 roku do dnia zapłaty;
- 15.000 zł tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie się sytuacji życiowej w związku ze śmiercią osoby najbliższej- żony J. K., wraz z ustawowymi odsetkami poczynszymi od dnia następującego po upływie 30 dni od zgłoszenia roszczenia pismem z dnia 8 czerwca 2009 roku do dnia zapłaty;
- 5.340,80 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu poniesionych wskutek śmierci osoby najbliższej- żony J. K., wraz z ustawowymi odsetkami poczynszymi od dnia następującego po upływie 30 dni od zgłoszenia roszczenia pismem z dnia 12 października 2009 roku do dnia zapłaty;

2. powoda P. K. kwoty:

- 85.000 zł tytułem zadośćuczynienia za śmierć osoby najbliższej- matki J. K., wraz z ustawowymi odsetkami poczynszymi od dnia następującego po upływie 30 dni od zgłoszenia roszczenia pismem z dnia 19 czerwca 2009 roku do dnia zapłaty;
- 30.000 zł tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie się sytuacji życiowej w związku ze śmiercią osoby najbliższej- matki J. K., wraz z ustawowymi odsetkami poczynszymi od dnia następującego po upływie 30 dni od zgłoszenia roszczenia pismem z dnia 19 czerwca 2009 roku do dnia zapłaty;

Powodowie wskazali, że dnia 09 grudnia 2008 r. doszło do wypadku komunikacyjnego, w wyniku którego śmierć poniosła J. K.. Sprawca wypadku w dniu zdarzenia korzystał z ochrony ubezpieczeniowej w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, udzielanej przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Społecznych S. A. na podstawie umowy ubezpieczenia potwierdzonej polisą OC. Pismem z dnia 19 czerwca 2009 r. powód P. K., a dnia 12 października 2009 roku powód S. K., dokonali zawiadomienia pozwanego o szkodzie. Pozwany uznał swoją odpowiedzialność co do zasady, nie uznał natomiast wysokości roszczeń wskazanych przez powodów. Postępowanie likwidacyjne doprowadziło do wypłaty na rzecz:

- S. K. kwoty w wysokości 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia, 15.000 zł tytułem odszkodowania i 10.015,50 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu;
- P. K. kwoty świadczenie w wysokości 15.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

Powodowie podkreślili, że J. K. była osobą bardzo energiczną, towarzyską i zaradną. Dbała o dom i wszystkich jego mieszkańców, prowadziła domowe finanse. Państwo K. przeżyli ze sobą wiele lat, wychowali dzieci. Ich sytuacja materialna była ustabilizowana. Pani J. K. prowadziła Firmę Handlową (...) K. J. w P., dzięki czemu rodzina odłożyła znaczną kwotę pieniędzy, za które wykonali remont domu. Krótco przed śmiercią Pani J. K. zarejestrowała się w Urzędzie Pracy z prawem do zasiłku dla bezrobotnych, aby z czasem wystąpić o dofinansowanie z Unii Europejskiej. W tym czasie pomagała synowi P. K. w prowadzeniu ośrodka szkoleniowego dla kierowców oraz opiekowała się dzieckiem swojej córki, dzięki czemu D. D. mogła podjąć pracę. Po śmierci mamy musiała zrezygnować z pracy, żeby zająć się dzieckiem i ojcem, który załamał się psychicznie, stracił radość życia po śmierci żony, np. nie był w stanie zrobić sobie jedzenia. Także P. K., syn zmarłej, w wyniku doznanego stresu dwukrotnie przebywał w szpitalu, podjął leczenie

u psychologa. Problemy ze snem, wyłączeniem uwagi, lęki przed wyjściem z domu spowodowały, że w znacznym stopniu musiał ograniczyć prowadzoną działalność gospodarczą. Matka była dla niego najważniejsza bowiem nie miał swojej rodziny. Zaś dla S. K. śmierć żony wpłynęła na poczucie bezradności życiowej, bezsilności wobec trudności życiowych. Wywołała u niego poczucie samotności i jednocześnie strach przed przyszłością. Sytuacja, w której powód nagle musiał się odnaleźć, pozbawiony małżeńskiego wsparcia, spowodowała poczucie niemożności realizacji planów, niekorzystnych widoków i możliwości w przyszłości. Strata żony przyczyniła się do obniżenia jego aktywności życiowej ze względu na napięcia psychiczne po śmierci małżonki.

W związku ze śmiercią J. K. znacznie pogorszyła się także sytuacja materialna rodziny. S. K. od 2006 r. przebywał na emeryturze, a P. K. musiał ograniczyć swoją działalność gospodarczą. Pani J. K. z prowadzonej przez siebie działalności otrzymywała wysokie dochody, z których wspomagała swoje dzieci.

Co do zwrotu kosztów pogrzebu to powód S. K. przedłożył rachunki związane z kosztami nagrobka oraz pochówku. Nagrobek został wystawiony, co znajduje potwierdzenie w złożonych do akt zdjęciach. Zdaniem powoda koszt poniesiony z tego tytułu nie jest rażąco wygórowany, a stanowi godne miejsce spoczynku ukochanej osoby jaką dla powodów była zmarła J. K..

Ustosunkowując się do pozwu, pozwany (...) S. A. wniósł o oddalenie powództwa w całości i obciążenie powodów kosztami postępowania według norm przepisanych.

Pozwany nie kwestionuje swojej odpowiedzialności za skutki wypadku z dnia 19 grudnia 2008 r., w wyniku którego śmierć poniosła J. K. z tytułu zawartej umowy OC z posiadaczem sprawczego pojazdu B. kierowanym w dacie zdarzenia przez G. G. (1). Pozwany uznając swoją odpowiedzialność za skutki w/w wypadku wypłacił:

- S. K. kwoty: 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia, 15.000 zł tytułem stosownego odszkodowania oraz 2.515 zł poniesionych kosztów pogrzebu;
- P. K. kwotę 15.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

Zdaniem pozwanego uznane i wypłacone kwoty zadośćuczynienia spełniają określone w orzecznictwie i praktyce sądowej kryteria miarkowania za doznaną krzywdę. W ocenie pozwanego krzywdy doznane przez powodów w oparciu o przedłożony materiał dowodowy na etapie postępowania dobrowolnego zostały ocenione w sposób prawidłowy, a wypłacone kwoty odzwierciedlają stosunki majątkowe panujące w społeczeństwie i stanowią pewną wartość ekonomiczną. Natomiast roszczenie P. K. w zakresie uznania i wypłaty stosownego odszkodowania na mocy art. 446 § 3 kc nie zostały przez pozwaną uznane, albowiem powód nie wykazał znacznego pogorszenia sytuacji życiowej po śmierci osoby najbliższej. W ocenie pozwanej żądane przez powodów kwoty zadośćuczynienia są rażąco zawyżone.

Co zaś tyczy się odsetek to w ocenie pozwanej ewentualne odsetki od żądanych przez powodów roszczeń z tytułu zadośćuczynienia, winny być naliczane od dnia wyrokowania, albowiem dopiero wtedy Sąd oceni rozmiar i zakres doznanych krzywd przez powodów. Jeżeli Sąd nie będzie podzielał powyższego stanowiska pozwanego, to zgodnie z dyspozycją art. 14 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, odsetki winne być naliczane, najwcześniej po upływie 14 dni od dnia wykazania przez powodów żądań objętych pozwem.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 09 grudnia 2008 roku w P., kierujący pojazdem marki B. nr rej. (...) G. G. (2) nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, w ten sposób, że nie dostosował prędkości do panujących warunków drogowych, doprowadzając do potrącenia pieszej J. K. na oznakowanym przejściu dla pieszych, w wyniku czego doznała ona rozległych podbiegnięć krwawych w kończynach górnych i dolnych oraz brzuchu, stłuczenia jelita i krezki jelita, stłuczenia pęcherza moczowego, złamania kości łonowej lewej, rozerwania stawu krzyżowo-biodrowego, obrzęku mózgu, obrzęku płuc dużego stopnia, które to obrażenia doprowadziły do niewydolności krążeniowo-oddechowej

spowodowanej urazem wielonarządowym z masywnym krwotokiem zaotrzewnowym i do tkanek miękkich, co spowodowało jej zgon. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim w sprawie II K 75/09 G. G. (2) został uznany za winnego popełnienia powyższego czynu.

Zmarła J. K. była żoną powoda S. K. i matką powoda P. K.. Pojazd, którym poruszał się sprawca wypadku G. G. (2) był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej w pozwanym (...) S. A. z siedzibą w W..

Dowód: odpis aktu małżeństwa k. 83; odpis aktu urodzenia P. K. k. 114; odpis aktu zgonu J. K. k. 122; dokumenty z postępowania karnego k. 127-129.

W związku z faktem zaistnienia zdarzenia powodującego szkodę, pozwany prowadził postępowanie likwidacyjne, którego celem było ustalenie okoliczności zdarzenia, rozmiaru szkody oraz odpowiedzialności pozwanego. W wyniku poczynionych ustaleń, pozwany przyznał łącznie na rzecz:

- powoda S. K. kwotę: 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia, 15.000 zł tytułem stosownego odszkodowania oraz 10.015,50 zł poniesionych kosztów pogrzebu;
- powoda P. K. kwotę 15.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

W pozostałym zakresie pozwany odmówił powodowi wypłaty należnych świadczeń i jednocześnie poinformował stronę powodową, że swoich roszczeń może dochodzić w dalszym ciągu na drodze sądowej. Powód S. K. pismami z dnia 08.06.2009 r. (zadośćuczynienie i odszkodowanie za pogorszenie sytuacji życiowej) oraz z dnia 22.07.2009 r. (zwrot kosztów pogrzebu), zaś powód P. K. pismem z dnia 19.06.2009 r. (zadośćuczynienie i odszkodowanie za pogorszenie sytuacji życiowej), wystąpili do pozwanego z wezwaniem do zapłaty żądanych przez nich kwot. Powód S. K. przedłożył rachunki związane z kosztami nagrobka oraz pochówku: FV nr 158/08 z dnia 17.05.2009 r. na kwotę 1.765,50 zł, FV nr (...) z dnia 15.01.2009 na kwotę 128,40 zł, rachunek z dnia 23.12.2008 r. na kwotę 750 zł, FV nr (...) z dnia 18.06.2009 r. na kwotę 12.712,40 zł (łącznie 15.356,30 zł). Pozwany wypłacił powodowi z tego tytułu łączną kwotę 10.015,50 zł. Dalej pozwany pismem z dnia 29.10.2009 r. odmówił większej wypłaty świadczeń na rzecz powodów.

Dowód: druk zgłoszenia szkody k. 78-79; umowa o dzieło (nagrobek) k. 83-85; faktura proforma nr (...) (nagrobek) k. 86; decyzja (...) z dnia 29.10.2009 r. k. 87-91; faktury związane z pogrzebem J. K. k. 113-114, 209-211, 213, 225; zawiadomienie (...) S. A. o wypadku k. 120-121, 123-126; decyzja (...) S. A. z dnia 23.07.2009 r. k. 132-139; lista wypłat odszkodowań k. 140; zgłoszenie roszczenia- pismo z dnia 08.06.2009 r. k. 208-208v oraz z dnia 22.07.2009 r. k. 212; pismo (...) S. A. z dnia 23.07.2009 r. k. 214; pismo (...) S. A. z dnia 29.10.2009 r. 215-216; odwołanie od decyzji wraz z wezwaniem do zapłaty z dnia 12.10.2009 r. k. 223-224, 226-227; zdjęcia nagrobka k. 228; operat szkody osobowej k. 230.

Obecnie powód S. K. nie pracuje, pobiera świadczenia emerytalne w wysokości około 3.700 zł. Mieszka razem z synem P. K. w domu jednorodzinnym (zajmują odrębne poziomy domu). Powód P. K. pracuje jako górnik dołowy w KWK (...), otrzymuje miesięcznie wynagrodzenie w wysokości około 4.000 zł. W okresie od 2005 r. do marca 2009 r. prowadził własną działalność gospodarczą w formie ośrodka szkoleniowego dla kierowców. Powodowie częściowo prowadzą odrębne gospodarstwa domowe, głównie z uwagi na różne aktywności codzienne i odmienny styl życia. Koszty wynikające z utrzymania domu ponoszą wspólnie. Swoją sytuację materialną oceniają jako stabilną, umożliwiającą zaspokojenie potrzeb osobistych oraz utrzymanie nieruchomości.

Zmarła J. K. prowadziła działalność finansową w sklepie wielobranżowym. Na 8 miesięcy przed śmiercią zakończyła działalność i odsprzedała sklep znajomemu. Opiekowała się małoletnim wnukiem, aby córka D. D. mogła wrócić do pracy zawodowej. Ponadto od marca 2007 r. pomagała synowi P. K. prowadzić ośrodek szkolenia kierowców (zapisywała uczniów, prowadziła księgowość). Krótco po jej śmierci powód P. K. zamknął działalność gospodarczą (marzec 2009 r.).

Dowód: umowa kredytu odnawialnego k. 80-82; rozliczenie PIT za 2007 r. k. 95-98; zaświadczenie o numerze REGON k. 99; plan spłaty do umowy kredytowej k. 100; umowa agencji sprzedaży k. 101103; zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu J. K. k. 103; rachunki k. 104-106; potwierdzenie zameldowania k. 105; decyzja o uznaniu za osobę bezrobotną J. K. k. 107; umowa o pracę J. K. k. 108; wypowiedzenie umowy o świadczenie usług (...) k. 109; świadectwo ukończenia nauki zawodu J. K. k. 109-111; decyzja o wykreśleniu z ewidencji działalności gospodarczej k. 112; zaświadczenie o zarobkach P. K. k. 115; zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej P. K. k. 115,117, REGON i NIP k. 116; zaświadczenie o wysokości emerytury S. K. k. 130; zeznania powoda S. K. 00:01:33 protokół z dnia 10.02.2015 r. k. 186; zeznania powoda P. K. 00:18:38 protokół z dnia 10.02.2015 r. k. 186v; opinia psychologiczna P. K. k. 157-160; opinia psychologiczna S. K. k. 161-163.

Po zapoznaniu się z aktami sprawy oraz po przeprowadzeniu badania psychologicznego biegły sądowy wydał w niniejszej sprawie opinie psychologiczne. Z przedmiotowych opinii wynika, iż w czasie badania u powoda S. K. nie odnotowano oznak nadmiernego, ponadprzeciętnego zaangażowania emocjonalnego bądź trudności w podejmowaniu tematów oczekiwanych jako trudne i bolesne, pomimo dostrzeganego poruszenia i okresowego obniżenia nastroju. Wyniki badania psychologicznego nie wykazują nadmiernych, szczególnie intensywnych i wzmożonych nieprawidłowości, bądź zakłóceń w ogólnym funkcjonowaniu psychicznym badanego, które wynikałyby z doświadczeń i przeżyć na skutek nagłej śmierci jego żony przed sześcioma laty. Natomiast dotychczasowe, jak również aktualne funkcjonowanie badanego ujawnia utrzymujące się, dyskretne symptomy zaburzeń depresyjnych (wynik zbliżony do depresji łagodnej)- istotniejsze w sferze reakcji somatycznych aniżeli w sferze uczuć (koncentracja na stanie zdrowia somatycznego, utrata wagi, trudności z podejmowaniem jakiegokolwiek aktywności, odwlekanie decyzji, większa aniżeli wcześniej pobudliwość i nerwowość). Aktualnie w przeżyciach powoda zaznacza się poczucie osamotnienia oraz subiektywnego poczucia nieszczęścia w związku z nieobecnością żony w jego codziennym życiu. Z pozyskanych informacji nie wynika, by przebieg żałoby miał u niego znacznie bądź umiarkowanie nieprawidłowy czy uciążliwy charakter. Proces ten określić zatem należy jako dość typowy, biorąc pod uwagę sytuację osobistą oraz jakość relacji badanego z żoną. Stan psychiczny powoda do chwili obecnej (w tym w okresie około roku, dwóch od zdarzenia) nie uległ dezorganizacji w taki sposób, by utrudniał powodowi podejmowanie bieżących zadań w podstawowym zakresie, jednocześnie skutkując koniecznością zasięgnięcia pomocy specjalistycznej. Wprawdzie opiniowany utrzymuje, iż okresowo wymagał pomocy w wypełnianiu obowiązków domowych ze strony córki, to po pewnym czasie i w chwili obecnej w pełni radzi sobie z zadaniami i obowiązkami bieżącymi, choć jest to dla niego sytuacja mniej korzystna aniżeli w okresie wspólnego pożycia z żoną, co wydaje się być w pełni zrozumiałe. Nic wymagał zatem pomocy specjalisty.

Również sytuacja finansowo- bytowa powoda S. K. nie uległa istotnej zmianie w związku ze śmiercią żony. Początkowo powód wymagał stałej pomocy córki i jej męża w prowadzeniu domu, z czasem jednak opanował określone umiejętności. W przybliżonym do typowego okresu żałoby badany powrócił do codziennego, samodzielnego funkcjonowania (wówczas zajmował się domem, ogrodem, swoimi indywidualnymi sprawami). Wyniki badań wskazują, iż obecnie powód utrzymuje kontakty społeczne na optymalnym poziomie, choć ich intensywność jest nieco mniejsza, co nie jest równoznaczne z jej zakłóceniem.

Natomiast u powoda P. K. w trakcie bezpośredniego kontaktu nie odnotowano oznak nadmiernego napięcia czy niepokoju emocjonalnego, ani też nadmiernych wahań nastroju w kierunku jego istotnego obniżenia w związku z poruszonymi tematami. Wyniki badania psychologicznego nie wykazują nieprawidłowości w strukturze osobowości badanego, które mogłyby stanowić skutek przedmiotowego zdarzenia. Badany nie przejawia zaburzeń depresyjnych. Dostrzega się jednak u niego skłonność do lękowych odpowiedzi na sytuacje nowe, trudne, obciążające emocjonalnie. Z pozyskanych danych wynika, iż przebieg żałoby miał u badanego typowy charakter, nie nastąpiło przedłużenie bądź zahamowanie poszczególnych faz, które utrudniałoby bądź uniemożliwiałoby adaptację społeczną. Proces żałoby po zmarłej matce nie miał patologicznego charakteru, nie cechowała go nadmierna intensywność, która wykraczałaby poza zwyczajowy sposób funkcjonowania ludzi w sytuacjach utraty osoby bliskiej, ważnej emocjonalnie. Wprawdzie powód w związku z tragicznym zdarzeniem zgłosił się do psychologa, jednak, jak wynika z danych obiektywnych, pomoc ta nie miała charakteru terapeutycznego a jedynie konsultacyjny i ograniczała się do jednego spotkania.

Podkreślić należy jednak, iż w strukturze osobowości badanego zaznaczają się nieprawidłowości związane z trudnościami przystosowawczymi, w tym odnośnie sposobów radzenia/nieradzenia sobie w sytuacjach stresowych i trudnych. Wówczas badany zachowuje się impulsywnie, ulega wrażeniom chwili, ma tendencje do działań i zachowań automatycznych, zależności, reakcji kompulsywnych, a także negowania i zaprzeczania własnym ograniczeniom i problemom. Obraz tych mechanizmów jest jednak typowy dla osób obarczonych problematyką uzależnienia. Przedstawione w czasie bieżącego badania okoliczności hospitalizacji opiniowanego tuż po śmierci matki związane były z mechanizmami uzależnienia i sięganiem po środki zmieniające świadomość w sytuacjach stresogennych. Jak sam opiniowany podał „po śmierci mamy 0,7 z gwinta wypilem, na drugi dzień tata zawiózł mnie do szpitala”.

Wskutek przedmiotowego zdarzenia społeczne funkcjonowanie opiniowanego nie uległo istotnej zmianie bądź reorganizacji w kierunku jego pogorszenia czy też zakłócenia w aspekcie krótko- jak i długoterminowym. Po miesięcznym okresie czasu (który z uwagi na śmierć członka rodziny- matki, należy uznać za optymalny, by odzyskać równowagę oraz powrócić do dawnej aktywności, dotychczasowych zadań życiowych i ról społecznych) opiniowany wrócił do pracy w kopalni. Jak wynika z materiału dowodowego, w okresie śmierci matki nie prowadził działalności gospodarczej, a tym samym jego status finansowy i pozycja społeczna nie uległa zmianie czy też pogorszeniu. Od stycznia 2009 roku do dnia bieżącego powód nieprzerwanie pracuje zawodowo, co potwierdza, iż był on w stanie na dobrym poziomie realizować obowiązki zawodowe. Z relacji opiniowanego nie wynika, by znaczącej zmianie uległa także ilość, jak i jakość jego relacji interpersonalnych. Zawężenie w obszarze ilości kontaktów społecznych i jej jakościową zmianę powód wiąże z leczeniem odwykowym, co bezpośrednio wiązało się z utrzymywaniem abstynencji a tym samym koniecznością zmiany stylu życia i jakości kontaktów towarzyskich. Zmiany tej nie wiąże on z tragiczną śmiercią matki.

Wobec powyższego wskutek tragicznego zdarzenia z grudnia 2008 r. życie rodzinne powoda nie uległo nadmiernie istotnej zmianie, zdeterminowało jednak większą niezależność i samodzielność w zakresie codziennych aktywności domowych i zaspokajania potrzeb dnia codziennego, odpowiednio jednak do wieku badanego. W dalszym ciągu powód zamieszkuje w domu rodzinnym wraz z ojcem, może liczyć na wzajemną pomoc i wymianę.

Dowód: druk L-4 P. K. k. 117-118; zaświadczenie z Ośrodka (...) k. 118; historia choroby P. K. k. 119; opinia psychologiczna P. K. k. 157-160; opinia psychologiczna S. K. k. 161-163; zeznania powoda S. K. 00:01:33 protokół z dnia 10.02.2015 r. k. 186; zeznania powoda P. K. 00:18:38 protokół z dnia 10.02.2015 r. k. 186v; zeznania świadka D. D. 00:01:17 protokół z dnia 26.03.2015 r. k. 233.

Przy ocenie materiałów sprawy Sąd kierował się zasadą swobodnej oceny dowodów wyrażoną w art. 233 § 1 kpc. Sąd oparł się na zeznaniach powodów oraz świadka D. D., które to osoby zeznawały w sposób wyczerpujący i rzetelny, zatem brak było podstaw do odmówienia ich zeznaniom waloru wiarygodności.

Sąd oparł się także na dowodach z dokumentów, w tym na opinii biegłego psychologa. Przedstawionym dokumentom oraz informacjom w nich zawartym Sąd dał wiarę w całości, jako że sporządzone zostały one przez uprawnione podmioty w ramach obowiązków wynikających z charakteru ich działalności, a zgodność ich treści z rzeczywistym stanem faktycznym nie została przez strony zakwestionowana w toku procesu.

Ponadto Sąd w całości podzielił wywody i wnioski wydanych w sprawie opinii biegłego psychologa. Opinie te zawierają bowiem wyczerpującą analizę stanu zdrowia psychicznego powodów. Są one jednocześnie spójne i logiczne.

Sąd zważył co następuje:

W ocenie Sądu żądanie pozwu jest w części uzasadnione.

Bezspornie G. G. (2) był sprawcą wypadku z dnia 09 grudnia 2008 roku, co zostało potwierdzone wyrokiem Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim w sprawie II K 75/09. W związku z tym sprawca odpowiada wobec powodów w oparciu o reżim prawny czynów niedozwolonych, a w przypadku wyżej opisanego stanu faktycznego zastosowanie mają tutaj normy prawnej art. 415 kc oraz art. 446 § 4 kc. W odniesieniu do (...) S. A. w W., odpowiedzialność

cywilnoprawna pozwanego wynika z umowy ubezpieczenia, jaka łączyła stronę pozwaną z G. G. (2). Fakt, iż taka umowa łączyła (...) S. A. i sprawcę wypadku był bezsporny. W tej sytuacji powodowie mieli prawo jedynie od pozwanego dochodzić roszczeń z tytułu czynu niedozwolonego, a to w oparciu o treść ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z dnia 16 lipca 2003 r.).

Rozważania dotyczące zadośćuczynienia za śmierć członka rodziny (punkt 1 i 4 wyroku).

Zmarła J. K. była żoną powoda S. K. i matką powoda P. K.. Wobec tego powodowie niewątpliwie są legitymowani do domagania się zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną, w wyniku śmierci najbliższej im osoby, krzywdę. W niniejszej sprawie mamy do czynienia ze współuczestnictwem formalnym po ich stronie.

Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim w sprawie II K 75/09 G. G. (2) został uznany za winnego tego, że nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, w ten sposób, że nie dostosował prędkości do panujących warunków drogowych, doprowadzając do potrącenia pieszej J. K. na oznakowanym przejściu dla pieszych, co spowodowało jej zgon. Zgodnie zaś z art. 11 kpc ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Dlatego też Sąd nie weryfikował wynikających z wyroku ustaleń Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim.

Z uwagi na to, że źródłem roszczenia o zadośćuczynienie był czyn niedozwolony, zobowiązany do zaspokojenia roszczeń powodów był sprawca wypadku lub ubezpieczyciel. Podstawą prawną odpowiedzialności ubezpieczyciela sprawy wypadku jest art. 34 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.) w zw. z art. 822 kc.

Odpowiedzialność ubezpieczyciela stanowi pochodną odpowiedzialności cywilnej sprawcy szkody. Stosownie do art. 822 § 4 kc uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela. Zgodnie z art. 34 ust. 1 powołanej wyżej ustawy z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia.

Zgodnie z utrwalonym już stanowiskiem doktryny, jak i orzecznictwem art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia), w żadnym razie nie wyłącza możliwości dochodzenia zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych od ubezpieczyciela, gdyż jest to roszczenie pieniężne o charakterze majątkowym związane ze śmiercią osoby poszkodowanej. Takie stanowisko potwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 stycznia 2010 r. o sygn. akt IV CK 307/09, który to w treści uzasadnienia stwierdził, że ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej obejmuje również odpowiedzialność za naruszenie dobra osobistego w postaci utraty relacji z członkiem rodziny.

Ponadto kwestią sporną był rozmiar doznanej przez powodów krzywdy, a co za tym idzie wysokość należnego zadośćuczynienia. W wyniku poczynionych ustaleń, pozwany przyznał na rzecz:

- powoda S. K. kwotę: 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia, 15.000 zł tytułem stosownego odszkodowania oraz 10.015,50 zł poniesionych kosztów pogrzebu;
- powoda P. K. kwotę 15.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

W pozostałym zakresie pozwany odmówił powodowi wypłaty, ponieważ ubezpieczyciel nie uznał roszczeń strony powodowej w tym zakresie za zasadne.

Jak podniósł Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 17 stycznia 2001 r., sygn. akt: II KKN 351/99 „Stosownie do art. 445 § 2 kc zadośćuczynienie winno być „odpowiednie”. Ustalenie, jaka kwota w konkretnych okolicznościach jest „odpowiednia”, z istoty należy do sfery swobodnego uznania sędziowskiego. W postępowaniu kasacyjnym zarzut niewłaściwego ustalenia kwoty zadośćuczynienia może być skuteczny tylko wtedy, gdy zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza zasady ustalania tego zadośćuczynienia. W ramach kontroli kasacyjnej nie jest natomiast możliwe wkraczanie w sferę swobodnego uznania sędziowskiego.” (Prok. i Pr. (wkładka) 2001, nr 6, s. 11, LEX nr 51452). Pojęcie „sumy odpowiedniej” użyte w art. 445 § 1 kc w istocie ma charakter niedookreślony, niemniej jednak w judykaturze wskazane są kryteria, którymi należy się kierować przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia. Zadośćuczynienie ma mieć przede wszystkim charakter kompensacyjny, wobec czego jego wysokość nie może stanowić zapłaty symbolicznej, lecz musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość. Jednocześnie wysokość ta nie może być nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy, ale musi być „odpowiednia” w tym znaczeniu, że powinna być - przy uwzględnieniu krzywdy poszkodowanego - utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa (vide wyrok SN z dnia 28.09.2001 r., III CKN 427/00).

W odniesieniu do żądania zadośćuczynienia wskazać należy, że chodzi tu o krzywdę (szkodę niemajątkową) ujmowaną jako cierpienie fizyczne, a więc ból i inne dolegliwości oraz cierpienia psychiczne, to jest ujemne uczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi, jak również ujemny niematerialny wpływ na dotychczasowe życie pokrzywdzonego. Zadośćuczynienie pieniężne ma na celu przede wszystkim złagodzenie doznanych cierpień fizycznych i psychicznych, a także cierpień mogących pojawić się w przyszłości. W orzecznictwie sądowym przyjmuje się, że zadośćuczynienie winno mieć charakter całościowy i stanowić rekompensatę pieniężną za doznaną krzywdę, w konsekwencji czego nie może mieć ono charakteru symbolicznego. Roszczenie to nie ma na celu wyrównywać straty poniesionej przez członków najbliższej rodziny zmarłego, lecz ma pomóc dostosować się do nowej rzeczywistości. Ma także na celu złagodzić cierpienia wywołane utratą osoby bliskiej oraz kompensować zakłócenie dobra osobistego jakim jest prawo do życia w pełnej rodzinie.

Wskutek śmierci najbliższego członka rodziny doszło do naruszenia dóbr osobistych powodów w postaci prawa do niezakłóconego życia rodzinnego, obejmującego szeroko rozumiane więzi pomiędzy członkami rodziny, w tym prawo do życia w pełnej rodzinie, prawo do uzyskiwania pomocy i oparcia w rodzinie. Przy ocenie rozmiaru krzywdy powodów Sąd wziął pod uwagę okoliczności osobiste, dotyczące ich sytuacji oraz relacje powodów ze zmarłym członkiem rodziny, które pozwoliły przeanalizować charakter doznanego przez stronę powodową niemajątkowego uszczerbku. Sąd przy ustalaniu: więzi między powodami a zmarłą, doznanej krzywdy w wyniku jej śmierci oraz ustalaniu konsekwencji, jakie wywołała śmierć osoby najbliższej w ich życiu codziennym, oparł się na wiarygodnych zeznaniach strony powodowej, a także na opiniach biegłego psychologa. Niewątpliwie powodowie doświadczyli krzywdy i traumy psychicznej wskutek śmierci najbliższych. Śmierć tak bliskiej osoby wywołuje traumatyczne przeżycie w psychice każdego człowieka.

Szczególne stratę poniósł powód S. K., który ze swoją żoną przeżył wspólnie 30 szczęśliwych lat i najbardziej był z nią związany. Powód wraz ze śmiercią żony stracił towarzysza życia, który w dalszych latach zwiększałby jego poczucie bezpieczeństwa, a jej obecność wiązałaby się z pomocą w codziennym życiu i różnego rodzaju świadczeniami osobistymi. Wskazać również należy, iż w następstwie traumatycznych wydarzeń pogorszeniu uległ stan kondycji psychicznej powoda. Zaraz po śmierci męża powód nie był w stanie normalnie funkcjonować, przez długi czas nie mógł otrząsnąć się z szoku. Do dnia dzisiejszego przeżywa dyskomfort psychiczny związany ze stratą osoby najbliższej, ujawnia uczucie straty, samotności, tęskni za żoną. Takie stany emocjonalne będą najpewniej stanami stałymi, odczuwany brak osoby żony może ulec jedynie złagodzeniu, lecz nigdy nie zostanie całkowicie zniwelowany. Powód mimo upływu 6 lat od śmierci żony, wciąż ją wspomina. Całokształt wyników badań S. K. oraz informacji powziętych w oparciu o analizę akt sprawy, nie dostarczył jednak danych sugerujących zaistnienie ponadprzeciętnych, nietypowych wskaźników przebiegu procesu żałoby po zmarłej żonie, bądź na tyle uciążliwego jego charakteru,

by w sposób szczególnie dezorganizujący wpłynął na ogólne funkcjonowanie osobowe powoda lub też pozostawił szczególnie intensywny ślad w jego przeżyciach czy sferze emocji. Każdorazowo śmierć bliskiej osoby wywołuje zmiany w przeżyciach żałobnika, co wynika z samego faktu straty oraz separacji z tą osobą i związanych z nimi przeżyć psychicznych. Zważyć jednak należy, że te same wyniki badań wskazują z kolei na utrzymujące się dyskretne trudności natury emocjonalnej oraz społecznej, które można uznać jako nieco bardziej intensywne od ogólnie oczekiwanych w tego typu sytuacjach.

Również powód P. K. odczuł w znaczący sposób brak matki, zwłaszcza że to ona łagodziła konflikty między nim a ojcem. Czuł się silnie związany ze zmarłą, tym bardziej, że był kawalerem i nie założył swojej rodziny. Matka była ważną postacią w jego życiu codziennym. Uczestniczyła w jego dorosłym życiu, często się z nią spotykał, przez pewien okres pomagała mu prowadzić działalność gospodarczą. Całokształt danych diagnostycznych pozyskanych badaniem P. K. oraz informacji powziętych w oparciu o analizę akt sprawy, nie dostarczył jednak danych sugerujących u niego ponadprzeciętnych, nietypowych, nadmiernie przedłużających się reakcji żałoby czy też trudności natury społecznej, emocjonalnej bądź osobowościowej związanych ze zdarzeniem z dnia 09.12.2008 r. Podkreślić należy, iż każdorazowo śmierć bliskiej osoby, w szczególności członka rodziny, nieodwracalnie zmienia sytuację życiową i wpływa na okresowe pogorszenie ogólnego funkcjonowania psychicznego żałobnika. Zaś wyłaniających się w badaniu psychologicznym trudności powoda, związanych z problematyką uzależnienia od alkoholu, nie można uznać za wynikające z tragicznego wydarzenia, gdyż w momencie śmierci matki P. K. borykał się już z uzależnieniem, a nadto przez kolejne 1,5 roku w podobny sposób sięgał po alkohol.

Nie ma jednak wątpliwości, że bezpośrednio przed wypadkiem sytuacja rodzinna powodów była ustabilizowana. Rodzina zamieszkiwała razem, w jednym domu rodzinnym i utrzymywała ściśle więzy rodzinne. Zmarła J. K. wydatnie pomagała członkom rodziny w codziennych obowiązkach oraz w opiece nad dziećmi swojej córki D. D.. Tworzyli oni zgodną i emocjonalnie związaną rodzinę, a J. K. swoją postawą scalała rodzinę. Do chwili wypadku to ona zajmowała się domem, łagodziła istniejący konflikt między ojcem i synem, czuwała nad problemem alkoholowym syna. Powód S. K. do dziś czuje dyskomfort, bezradność, uczucie straty, samotność, tęskni za żoną i wciąż ją wspomina. Stany te będą pewnie stałe, ale mogą ulec z czasem złagodzeniu. Również powód P. K. był silnie związany z matką, która była osobą ważną w jego życiu codziennym- zajmowała się obowiązkami domowymi, była jego ostoją, wpierała go, czuwała nad jego problemem alkoholowym, łagodziła konflikty z ojcem, pomagała prowadzić mu firmę, zajmowała się finansami. Po jej śmierci powód czuł się źle, był w szpitalu, brał leki. Aktualnie chodzi na cmentarz, nie czuje jednak już rodzinnej atmosfery np. podczas świąt (ostatnie święta powodowie spędzili sami i osobno, każdy w swojej części domu).

Przesłankami dochodzenia zadośćuczynienia za krzywdę wynikłą ze śmierci najbliższego członka rodziny są zdarzenia powodujące śmierć najbliższego członka rodziny, zaistnienie krzywdy oraz adekwatny związek przyczynowy pomiędzy zdarzeniem a krzywdą. W niniejszej sprawie poza sporem pozostaje fakt, iż powodowie stracili członka najbliższej rodziny wskutek wypadku komunikacyjnego z dnia 09.12.2008 r., a także że zdarzenie to stanowiło dla nich krzywdę. Kwota zadośćuczynienia winna być odpowiednia, to znaczy rekompensować doznaną krzywdę za naruszenie prawa do życia w rodzinie oraz ból po stracie osoby bliskiej. Należy mieć przy tym na względzie m. in. bliskość kontaktu danego członka rodziny ze zmarłym, stopień łączących ich uczuć, cierpienie psychiczne, poczucie krzywdy, osamotnienia i bezsilności wobec trudności życiowych, pozbawienie oparcia w osobie bliskiej. Podkreślić należy, że tragiczna śmierć członków rodziny spowodowana była nagannym działaniem kierowcy pojazdu i bezpośrednio dotknęła sfery dóbr osobistych strony powodowej. Okoliczności przedmiotowego wypadku wskazują na bezprawność i znaczny stopień nasilenia winy sprawcy, a co za tym idzie silny stopień naruszenia dóbr osobistych. Sprawca zdarzenia decydując się na złamanie powszechnie obowiązujących przepisów powinien się liczyć z możliwością i koniecznością przewidywania skutków swojego nieprawidłowego postępowania, zarówno tych mniej, jak i dalej idących. Przesłanką do zasądzenia zadośćuczynienia pieniężnego za naruszenie dóbr osobistych nie jest bowiem wyłącznie wina umyślna lub rażące niedbalstwo sprawcy. Wysokość kwoty jest zależna od stopnia naruszenia określonego dobra (vide wyrok SN z dnia 24.01.2008 r., I CSK 319/07).

Należy jednocześnie podkreślić, że w latach 60-tych ubiegłego stulecia w orzecznictwie ukształtował się pogląd, iż wysokość zadośćuczynienia powinna być utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających warunkom i

przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa (vide orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 24.06.1965 r. I PR 203/65). Jego konsekwencją – na co wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 30.01.2004 r. I CK 131/03, była utrzymująca się tendencja do zasądzenia skromnych sum tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. W ostatnich jednak latach Sąd Najwyższy, w dążeniu do przełamania tej tendencji, w swoich orzeczeniach wielokrotnie podkreślał, że ze względu na kompensacyjny charakter zadośćuczynienia jego wysokość musi przedstawiać odczuwalną wartość ekonomiczną, adekwatną do warunków gospodarki rynkowej. Zwracał uwagę, że nietrafne jest posługiwanie się przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia jedynie określonymi jednostkami przeliczeniowymi w postaci najniższego lub średniego wynagrodzenia pracowniczego. Nawiązując do praktyki zapoczątkowanej orzeczeniem z dnia 24.06.1965 r. I PR 203/65, Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 30.01.2004 r. I CK 131/03 podkreślił, że powołanie się przy ustalaniu zadośćuczynienia na potrzebę utrzymania jego wysokości w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa, nie może prowadzić do podważenia kompensacyjnej funkcji zadośćuczynienia (vide wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11.10.2002 r. I KKN 1065/00, z dnia 10.02.2004 r., IV CK 355/02, z dnia 27.02.2004 r. V CK 282/03, z dnia 28.06.2005 r. I CK 7/05, z dnia 10.03.2006 r. IV CSK 80/05, z dnia 9.11.2007 r. V CSK 245/07 i z dnia 28.01.2010 r. I CSK 244/09).

Odnosząc sytuację powodów do ich sytuacji sprzed wypadku, w którym zginął ich najbliższy członek rodziny, były to osoby:

- o uporządkowanym życiu prywatnym,
- szczęśliwe – cieszyły się dobrymi relacjami rodzinnymi,
- o stabilnej sytuacji socjalnej,
- o wysokim poczuciu bezpieczeństwa socjalnego i rodzinnego,
- patrzącymi w przyszłość optymistycznie i zakładającymi postęp w sprawach rodzinnych.

Po wypadku i śmierci J. K. strona powodowa:

- nie straciła bezpieczeństwa socjalnego,
- przyszłość zwłaszcza S. K. nie jest już tak optymistyczna i ciężko mu zakładać, że w jego życiu będzie progres,
- ból wywołany nagłą śmiercią osoby najbliższej pozostawił trwały ślad w ich psychice.

Biorąc wszystkie okoliczności pod uwagę Sąd doszedł do wniosku, iż:

- na rzecz powoda S. K. zadośćuczynienie za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią żony w kwocie 30.000 zł (łącznie z kwotami przyznanymi przez (...) S. A. 75.000 zł),
- na rzecz powoda P. K. zadośćuczynienie za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią matki w kwocie 15.000 zł (łącznie z kwotami przyznanymi przez (...) S. A. 30.000 zł),

są kwotami nie tylko adekwatnymi do doznanych krzywd, ale też i właściwie odzwierciedlającymi ich rozmiar oraz uwzględniającymi brak pogorszenia sytuacji materialnej. Nadto są to kwoty, które (co do wartości ekonomicznej) pozwolą na rekompensatę u powodów utraty: poczucia bezpieczeństwa, optymistycznej wizji przyszłości, stabilizacji życiowej, emocjonalnej więzi z bliskimi członkami rodziny oraz stratę osoby najbliższej. Powyższe sumy zostały przyznane z ustawowymi odsetkami od dnia 02 kwietnia 2015 r.

Ponad zasądzoną kwotę Sąd oddalił żądania powodów jako nieuzasadnione. Nie bez znaczenia bowiem dla niniejszej sprawy jest to, że od śmierci J. K. minęło już ponad 6 lat. Jakkolwiek śmierć bliskiej osoby, zawsze wywołuje przykre emocje i zaburza życie rodzinne, to niewątpliwie nie jest to odbierane równie silnie, jak w ciągu pierwszych lat po śmierci najbliższej osoby. Choć upływ czasu nie zatarł całkiem negatywnych odczuć związanych ze śmiercią członków

rodziny, to jednak złagodził skutki żaloby u powodów. Sąd nie neguje faktu, że powodowie odczuli śmierć J. K. jako utratę poczucia bezpieczeństwa. Jednakże należy podkreślić, że nie zostali oni całkiem sami- mają bowiem oparcie i opiekę w pozostałych członkach najbliższej rodziny. W ocenie Sądu niewątpliwym jest, że dla rodziny śmierć bliskich, szczególnie nagła i dramatyczna jest zazwyczaj źródłem wielkiej traumy, a co za tym idzie bólu i cierpienia wpływających destrukcyjnie na życie dotkniętej nimi osoby. Jest rzeczą oczywistą dla Sądu, że niemożliwym jest dokonanie wyceny bólu, rozpaczy i cierpienia rodziny. Wobec tego ustalając wysokość zadośćuczynienia Sąd wziął również pod uwagę dramatyzm doznań powodów, ich poczucie osamotnienia, a także cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, ich wiek oraz sytuację osobistą. Ponadto Sąd uwzględnił rolę jaką dla nich odgrywała J. K., a mianowicie, iż była ona oparciem psychicznym, radością i pociechą. Powodowie nadal nie potrafią pogodzić się ze śmiercią najbliższych członków rodziny, ale nie odczuwają już tego samego żalu co kiedyś. Faktem jest, że nie musieli korzystać z pomocy psychiatrycznej czy psychologicznej, aby poradzić sobie z przeżywaną traumą. Sam powód P. K. pytany przez biegłego w trakcie badania przyznał, że „kazali mi z tej firmy odszkodowawczej”. Całokształt wyników badań S. i P. K. nie wskazuje na zaistnienie ponadprzeciętnych, nietypowych wskaźników przebiegu procesu żaloby po zmarłej J. K., bądź na tyle uciążliwego jego charakteru, by w sposób szczególnie dezorganizujący wpłynął na ogólne funkcjonowanie osobowe powodów lub też pozostawił szczególnie intensywny ślad w ich przeżyciach czy sferze emocji. Emocje powodów nie były na tyle nasilone, żeby nie mogli wykonywać codziennych czynności. Co prawda przez pewien czas po śmierci matki domem zajmowała się córka D. D., ale obecnie od roku nie mieszka z powodami, a oni sami dostosowali się do nowej sytuacji życiowej. Ponadto powód P. K. jest dorosłym mężczyzną, który powinien umieć zadbać o siebie samego. Nie można liczyć, że z powodu pozostawania w stanie wolnym, to na rodzicach pozostaje w dalszym ciągu obowiązek opiekowania się synem (pranie, sprząatanie, gotowanie itp.).

Powód S. K. domagał się zasądzenia odsetek ustawowych od kwoty zadośćuczynienia od dnia następującego po upływie 30 dni od zgłoszenia roszczenia pismem z dnia 8 czerwca 2009 roku do dnia zapłaty, zaś powód P. K.- od dnia następującego po upływie 30 dni od zgłoszenia roszczenia pismem z dnia 19 czerwca 2009 roku do dnia zapłaty. Jednak brak jest podstaw prawnych do przyjęcia, iż odsetki ustawowe należą się im od dnia przez niech wskazanych. Sąd przyjął stan fizyczny oraz rozmiar krzywd dopiero na dzień wyrokowania. Zgodnie zaś z orzecnictwem, terminem, od którego należą się odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia za krzywdę może być więc, w zależności od okoliczności sprawy, zarówno dzień poprzedzający wyrokowanie o zadośćuczynieniu, jak i dzień tego wyrokowania (vide wyrok SN z dnia 18 lutego 2011 r., I CSK 243/10). W ocenie Sądu, odsetki ustawowe mogą być zatem zasądzone dopiero od dnia wydania wyroku. Dalej idące powództwo o odsetki zostało oddalone, jako pozbawione podstawy prawnej i faktycznej.

Rozważania dotyczące odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej (punkt 3 i 5 wyroku).

Zgodnie z art. 446 § 3 kc sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odszkodowanie, jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej. Jest to świadczenie fakultatywne, które obejmuje szeroko rozumianą szkodę majątkową, powstałą wskutek wstrząsu gospodarczego wywołanego śmiercią osoby najbliższej, co z kolei wpływa na sytuację życiową i stwarza konieczność podejmowania wzmoczonych wysiłków. Dyspozycja ta nie określa natomiast szczegółowo przesłanek tego odszkodowania. Niezależnie od reżimu odpowiedzialności pozwanego to na powodach spoczywa ciężar wykazania szkody zgodnie z art. 6 kc, a więc faktu zaistnienia szkody, jej wysokości oraz związku przyczynowego.

Jak wynika z powyższych rozważań, powodowie doznali krzywdy psychicznej, ale ich sytuacja nie uległa zmianie pod względem materialnym. Nie bez znaczenia jest, że zmarła J. K. w chwili śmierci nie pracowała i była zarejestrowana w urzędzie pracy bez prawa do zasiłku. W związku z tym pozostawała na całkowitym utrzymaniu powoda S. K.. Co prawda powodowie podnosili, że prowadzona przez zmarłą działalność gospodarcza przynosiła duże dochody, jednakże na szczególną uwagę zasługuje fakt, że na osiem miesięcy przed śmiercią zakończyła działalność i odsprzedała sklep znajomemu. Zajęła się opieką nad małoletnim wnukiem, żeby córka D. D. mogła wrócić do pracy zawodowej. Ponadto powodowie zarzucali, że to z powodu śmierci matki powód P. K. musiał zamknąć ośrodek szkolenia kierowców. Faktem jednak jest to, że (jak zeznał sam powód) od początku nie chciał mu się prowadzić tej działalności gospodarczej i

był to niejako przymus ze strony matki („na życzenie matki prowadziłem ośrodek”). Także świadek D. D. zeznała, że krótko po śmierci matki brat zamknął działalność, bo nie umiał przyciągnąć ludzi.

Biorąc pod uwagę powyższe przesłanki, orzecznictwo i praktykę sądową w podobnych sprawach, jak i status materialny powodów przed i po wypadku z dnia 09.12.2008 r., Sąd uznał, że powodowie S. i P. K. nie wykazali znacznego pogorszenia sytuacji życiowej po śmierci J. K..

Rozważania dotyczące zwrotu kosztów pogrzebu (punkt 2 wyroku).

Zgodnie z art. 446 § 1 kc jeżeli wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego, zobowiązany do naprawienia szkody powinien zwrócić koszty leczenia i pogrzebu temu, kto je poniósł. Obowiązek zwrotu kosztów pogrzebu obejmuje zwrot kosztów związanych bezpośrednio z pogrzebem, takich jak przewóz zwłok, nabycie trumny, zakup miejsca na cmentarzu itp., jak również zwrot wydatków odpowiadających zwyczajom danego środowiska, np. koszt postawienia nagrobka, wydatki na wieńce i kwiaty, koszty zakupu odzieży żałobnej itp.

Powód S. K. przedłożył rachunki związane z kosztami nagrobka oraz pochówku: FV nr 158/08 z dnia 17.05.2009 r. na kwotę 1.765,50 zł, FV nr (...) z dnia 15.01.2009 na kwotę 128,40 zł, rachunek z dnia 23.12.2008 r. na kwotę 750 zł, FV nr (...) z dnia 18.06.2009 r. na kwotę 12.712,40 zł (łącznie 15.356,30 zł). Pozwany wypłacił powodowi z tego tytułu łączną kwotę 10.015,50 zł.

Zdaniem Sądu, koszty poniesione przez powoda nie są rażąco wygórowane i mieszczą się w granicach zwyczajowo przyjętych co do pochówku osoby najbliższej. W związku z powyższym Sąd zasądził na rzecz S. K. różnicę wynikającą z przedstawionych faktur i rachunków a kwotą uiszczoną przez pozwanego, a więc kwotę 5.340,80 zł.

W zakresie zaś odsetek za zwrot kosztów pogrzebu poniesionych wskutek śmierci osoby najbliższej, powód S. K. wezwał pozwanego do zapłaty, na podstawie przedstawionych faktur, pismem z dnia 22.07.2009 r., które wpłynęło do pozwanego dnia 27.07.2009 r. W związku z tym Sąd zasądził odsetki od dnia następującego po upływie 30 dni od zgłoszenia roszczenia pismem, czyli od dnia 28.08.2009 r.

W niniejszej sprawie każdy z powodów domagał się łącznie: kwoty 90.340,80 zł (S. K.), kwoty 115.000 zł (P. K.). Sąd zasądził na rzecz każdego z powodów łącznie: kwotę 35.340,80 zł (S. K.), kwotę 15.000 zł (P. K.). Wobec powyższego roszczenie każdego z powodów zostało uznane w wysokości: 39,12 % czyli w zaokrągleniu 39 % (S. K.), 13,04 % czyli w zaokrągleniu 13% (P. K.).

W konsekwencji w oparciu o treść art. 100 kpc Sąd zasądził:

- na rzecz powoda S. K. kwotę 1.410,63 złotych tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego (39 % z kwoty 3.617 zł);
- na rzecz powoda P. K. kwotę 470,21 złotych tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego (13% z kwoty 3.617 zł);
- od powoda S. K. na rzecz pozwanego kwotę 1.103,19 złotych tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego (61 % z kwoty 1.808,50 zł, a więc połowy kwoty 3.617 zł);
- od powoda P. K. na rzecz pozwanego kwotę 1.573,40 złotych tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego (87 % z kwoty 1.808,50 zł, a więc połowy kwoty 3.617 zł).

Ponadto w związku z tym, iż ogół żądania obydwu powodów to stosunek wygranej 25% : 75 %, na podstawie art. 100 zd. 2 kpc, Sąd nakazał pobrać:

- od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w Gliwicach, Ośrodka (...) w R. kwotę 1.709,34 złotych tytułem należnej części kosztów sądowych (nieuiszczona opłata od pozwu S. K. 1.068 zł, nieuiszczona opłata od pozwu P. K. 450 zł, opinia psychologiczna 191,34 zł, czyli 25 % z kwoty 765,34 zł);
- solidarnie od powodów na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w Gliwicach, Ośrodka (...) w R. kwotę 574,00 złotych tytułem należnej części kosztów sądowych (opinia psychologiczna, czyli 75% z kwoty 765,34 zł).